

DÜNYA SOSYAL FORUMU

Abdullah Anar

“SF Girişimleri”, dünyada insan ihtiyaçlarının karşılanmadığı gerçeğinden hareketle, piyasanın en iyisini bileceği ilkesine meydan okuyacaktır. İnsanın kârdan önce geldiği bir dünya yaratabilmek için sermaye ve iktidarın çıkarlarına meydan okumak gerekmektedir.

Az sayıda insan dünyanın kâr adına satılmasının önüne geçmek için tüm varlıklarını ortaya koydu. Seattle’da başlayan küresel başkaldırı o zamanki deyişle dünya köylülerinin dünya ağalarına karşı ilk isyanları idi.

Sonrasında herkesin bildiği Washington, Prag, Melbourn ve bir göstericinin öldüğü Genova. Kapitalizmin büyüüne kapılmayı reddeden yüz binler meydanları doldurdu. Kapitalizmin mimarları ya da uşaklarına yol vermemek istedikler.

Sonrasında bu hareket Brezilya’nın Porto Alegre kentinde dünyanın sorunlarını konuşmak ve çözüm yolları üzerine düşünmek üzere toplandı. İlk toplantısı Davos’ta yapılan Dünya Ekonomi Formu ile aynı günlerde yapılan Dünya Sosyal Formu’nun Davos’u gölgede bıraktığı basın tarafından ifade edildi.

Ocak 2002’de toplanan 2. Dünya Sosyal Forumunda (DSF) ise forumları bölgeselleştirme ve bu çerçevede İtalya’da bir “Avrupa Sosyal Forumu (ASF)” düzenleme çağrısı çıktı.

Türkiye’de ise İstanbul’da İstanbul Sosyal Forum Girişimi, Ankara’da Ankara Sosyal Forum Girişimi adları altında çalışma grupları kuruldu. Tüm bölgelere bir hareket getiren ve daha da genişleyeceği tahmin edilen bu sosyal forumlar (SF) küresel direnişçilerin yeni adresi olacak.

İstanbul Sosyal Forumu ve Ankara Sosyal Forumu tüm sosyal forumlarda olduğu gibi açık, bürokrasisiz ve komitesiz bir şeffaflığa ve katılanın katıldığı anda özne olduğu bir yapıya sahip olacak bir biçimde işlemeyi ve mutabakat yoluyla anlaşmaya ulaşmayı hedeflemektedir. “SF Girişimleri”, dünyada insan ihtiyaçlarının karşılanmadığı gerçeğinden hareketle, piyasanın en iyisini bileceği ilkesine meydan okuyacaktır. İnsanın kârdan önce geldiği bir dünya yaratabilmek için sermaye ve iktidarın çıkarlarına meydan okumak gerekmektedir.

Avrupa çapında bir protesto hareketi büyüyor. İngiltere, İtalya, Fransa, Belçika, Almanya ve İsveç’te yerel ve ulusal sosyal forumlar var ya da kurulmakta. Aralık ayında Brüksel’de Avrupa Birliği zirvesi sırasında 100 bin sendikali çalışan gösteri yaptı. Mart ayında Barselona’da

500 bin kişi sermayeye ve savaşa karşı yürüdü. Aynı ay Roma'da 3 milyon kişi, Berlusconi'ye karşı sendikal hakları savunmak için miting yaptı. İngiltere'de Afganistan'daki savaşa karşı önce 50 bin sonra 100 bin kişi gösteri yaptı. Tüm Avrupa'da özelleştirmelere, neoliberal saldırılara ve savaşlara karşı direniş büyüyor.

Kasım ayı başında gerçekleşecek olan ASF toplantısına kadar neler olacağını kestirmek olanaksız. Irak'ın işgali ve Filistin'deki vahşetin devam etmesi ile karşı karşıya kalabiliriz. Dünya çapında özelleştirme, işçi haklarında ve kamu hizmetlerinde kesintiler ve doğal çevremizin tahribi devam edecek. Fransa'da ve Hollanda'da faşistlerin oylarındaki artış, ırkçılığın yayılmasının açık bir sinyali. Bütün ASF'nun ve bu doğrultuda "Ankara ve İstanbul SF Girişimi"nin önemini gösteriyor.

Avrupa Sosyal Forumu nedir?¹

Avrupa Sosyal Forumu'nun ilk ön hazırlık toplantısı Brüksel'de 9 ve 10 Mart 2002 tarihinde gerçekleşti. Daha sonra 11-12 Mayıs'ta Avusturya'nın başkenti Viyana'da ikinci bir toplantı yapıldı.

Aşağıdaki metin Brüksel'de gerçekleşen ilk toplantı notlarından kısaltılarak alınmıştır.

ASF Nedir?

Dünya Sosyal Forumu Uluslararası Konseyi, Porto Alegre III'ten önce, kıtasal ya da bölgesel forumlar örgütlemeyi önerdi. Porto Alegre'ye katılan Avrupa Sosyal Hareketleri tarafından verilen karara göre, ASF 7, 8, 9 ve 10 Kasım 2002 tarihlerinde İtalya'nın Floransa kentinde yapılacak.

ASF bir Konferans ya da Hareket Kongresi Değildir.

DSF sürecinin bir parçası olan ASF, ortak ve

topluma açık bir tartışma ve diyalog alanıdır. Değişik kültürler, diller ve deneyimler, Porto Alegre ilkelerinin sağladığı ortak çerçevede buluşmalı ve kendilerini ifade etmeli. Porto Alegre İlkeleri neoliberalizme karşı hareketin parçası oldukları halde, şu ana kadar Porto Alegre süreciyle diyaloga geçmemiş olan farklı tecrübeleri de içine katmayı amaçlıyordu. Porto Alegre'de olduğu gibi, ASF de farklı öznelerle (kadınlar, gençler, işçiler, öğrenciler, göçmenler...) gerçek vatandaşlık hakkı tanımayı, özellikle toplumsal dışlanmanın öznelerinin (evsizler, işsizler...) ve değişik dillerin aktif katılımını sağlamayı hedeflemeli. Önceliklerimizden biri Doğu Avrupa'nın katılımı ve Akdeniz'in öbür tarafıyla, özellikle Filistin halkıyla, diyaloga geçilmesiydi. Bu gerçek anlamda bir ASF düzenlemenin tek yolu. ASF'nin genel siyasi çerçevesi savaşa ve neoliberalizme karşı mücadeledir.

Avrupa düzeyinde ASF üç konuyla karşı karşıya:

1. Sosyal Haklar ve Vatandaşlık Tüzüğü'ne doğru olan süreç.
2. AB'nin inşaa süreci (Avrupa Anayasası, Avrupa Yasaması- özellikle anti-terör yasasının toplumsal hareketlere karşı kullanılması açısından).
3. Avrupa'nın dünyaya karşı sorumluluğu.

Kim ASF'yi Hazırlama Sorumluluğunu Alıyor?

Bu hassas bir soru. Bu durumda sadece DSF örneğini kullanmak yetmez. Başka bir şekil bulmak zorundayız. Porto Alegre, şimdiye kadar, süreci başlatmış olan Uluslararası Konsey ile bireyler, hareketin temsilcileri ve entelektüeller tarafından hazırlandı.

Şu anda aynı sorumluluğu Avrupa'da kimse alamaz. Çünkü ASF bir başlangıç olmaktan çok zaten varolan ve değişik bileşenler tarafından başlatılmış bir sürecin sonucu. Böyle de olsa birinin bu sorumluluğu alması gerekiyor: Porto Alegre 2002'nin Sosyal Hareketler Çağrısı'nı imzalamış olanlardan başlayarak, Avrupa Sos-

¹ Raffaella Bolini ve Luciano Muhlbauer, İtalya ASF Çalışma Grubu, Brüksel, 10 Mart 2002

yal Hareketleri, hazırlık sürecini, katılımcı ve kapsayıcı şekilde başlatmak, genişletmek ve inşa etmek sorumluluğunu taşıyor. Hazırlık süreci, eğer gereksinim duyulursa başka örgütler ya da bireylere açıktır. Ayrıca Uluslararası Konsey'in bütün Avrupalı üyelerine ihtiyacımız var.

Sosyal Hareketler Kendilerini ASF İçin Nasıl Örgütleyebilir?

Gerçeklere bakacak olursak, ulusal düzeydeki hareketlerin resmi temsilcilerinden oluşan bir Uluslararası Hazırlık Komitesi kurmak imkansızdır. Birçok ülkede, toplumsal hareketler arasında bir koordinasyon yok. Ve her halükarda hareket, bir ağıdır. Buna saygı duymalı ve bu ağı bir olumluluk olarak görmeliyiz. ASF için, ilgilenen herhangi bir toplumsal hareketin yalnızca katılarak bir parçası olabileceği bir Avrupa Çalışma Grubu kuruldu. Bu çalışma grubu mümkün olduğu kadar çok sayıda Avrupa bölgesini içine almak için düzenli olarak Avrupa'nın değişik yerlerinde yapılacak olan genel toplantılar çerçevesinde çalışacak.

Avrupa Çalışma Grubu, katılıma açık şekilde işleyecek, üç özel alt çalışma grubu kurmaya karar verdi:

1. ASF'nin programı ve yapısı
2. Organizasyon (iletişim, mali konular, lojistik, seyahat, tercüme)
3. Ağı inşa etme ve büyüme

Üç çalışma grubu etkinliklerine Brüksel'de başladı. Her ülkede ASF için çalışan ulusal çalışma grupları oluşturulmalı. Bu gruplar katkılarını ve önerilerini Avrupa Çalışma Grubu'na ve diğer ASF katılımcılarına ulaştırabilirler.

Avrupa Sosyal Forumu (Roma)

Bu çağrı çerçevesinde Roma, Viyana ve Selenik'te hazırlık toplantıları yapıldı. Brüksel ve Barcelona'da da hazırlık toplantıları yapılacak. Ya da bu yazı okunurken yapıldı bile.

Hazırlık toplantılarına katılım bir temsiliyet içermiyor. Katılan katıldığı anda özne oluyor ve getirdiği sorunu gelenlere aktarıyor. Bu yönü ile bir doğrudan demokrasi modelini anımsatıyor ya da yansıtıyor.

Dünya Sosyal Forumu İlkeleri

25-30 Ocak 2001 tarihlerinde Porto Alegre'de düzenlenen **Dünya Sosyal Forumu**'nu tasarlayan ve örgütleyen Brezilya Organizasyonlar Komitesi, Forumun sonuçlarını ve ortaya çıkardığı beklentileri gözden geçirdikten sonra bu girişimin devamına rehber olacak ilkelerin yazılmasının gerekli olduğuna karar verdi. Bu süreç içinde yer almak ve DSF'nin yeni biçimlerini örgütlemek isteyen herkesin saygı duyması gereken bu ilkeler, Porto Alegre Forumu'nda alınan kararların toplamıdır. "İstanbul Sosyal Forumu Girişimi" de bu ilkeleri temel alarak faaliyet sürdürmeyi amaçlamaktadır.

Bu ilkeler Porto Alegre'yi başarıya ulaştıran kararların bir toplamı olmak dışında, aynı zamanda, bu fikirlerin ulaşım alanını genişletiyor ve bu süreç içinde işleyen mantıktan ortaya çıkan düzenlemeleri belirtiyor.

1. DSF neoliberalizme, dünyaya sermaye tarafından hükmedilmesine, emperyalizmin her çeşidine karşı olan ve hem insanlararası, hem insanlar ile yerküre arasında yapıcı ilişkilerin olduğu küresel bir toplum inşa etmeyi amaçlayan grupların ve sivil toplum hareketlerinin, eleştirel düşünce, demokratik fikir tartışması, öneriler oluşturulması, serbest deneyim alışverişi ve ortak etkili faaliyetler kurgulanması amacıyla bağlantılar kurulması için açık bir buluşma yeridir.

2. Porto Alegre'deki DSF zaman ve mekanda yerleşen bir oluşumdur. Bundan sonra ise Porto Alegre'de ortaya atılan "Başka bir dünya mümkün" söyleminin kesinliğiyle, DSF kalıcı bir alternatif arayışı ve inşası sürecine dönüşmeye başlıyor.

3. DSF bir dünya sürecidir. Bu sürecin parçası

olarak yapılan tüm toplantıların uluslararası bir boyutu vardır.

4. DSF'de önerilen alternatifler, büyük uluslararası şirketler ve onlara hizmet eden uluslararası kurumlar tarafından, ulus devletlerin de onayıyla, yönetilen küreselleşme sürecine bir karşı duruş içindedir. Bu alternatifler dayanışma içinde farklı bir küreselleşme biçiminin dünya tarihinde yeni bir safha olarak yaygınlaşmasını sağlayacak şekilde oluşturuldu. Dayanışmanın küreselleşmesi, insan haklarına, çevreye saygı gösteren, toplumsal adalet, eşitlik, halkların bağımsızlığı için hizmet eden uluslararası demokratik sistem ve kurumlar üzerine inşaa edilecek.

5. DSF sadece bütün dünya ülkelerinden örgütleri ve sivil toplum hareketlerini bir araya getirip, ilişki kurmalarını sağlıyor ama kesinlikle dünya sivil toplumunu temsil eden bir varlık ya da kurum olma amacını gütmüyor.

6. DSF'nin toplantılarında DSF'nin kurumsal varlığı adına karar verilmez. Buna göre, herhangi bir sosyal forum oluşumu adına hiç kimse bütün katılımcıları temsil etme iddiası taşıyan pozisyonlar ifade etme yetkisine sahip değildir. Forumun katılımcıları, foruma katılanların tümünü ya da çoğunluğunu bağlayan, forumun kurumsal olarak temel pozisyonlarını belirleyebilecek faaliyet önerileri veya beyannameler hakkında, oy birliğiyle bile olsa, kurum adına karar alamaz. DSF, toplantılardaki katılımcıların itiraz edebileceği türden bir güç odağını temsil etmez. DSF, katılan örgüt ve hareketlerin eylem ve birbiriyle ilişkilerini sağlayacak tek olanağı teşkil etmeyi amaçlamaz.

7. Buna rağmen, forumun toplantılarına katılan örgütlerin ya da örgüt gruplarının, bu toplantılar sırasında tekil olarak ya da diğer katılımcılarla birlikte verdikleri kararlar üzerine hareket edebilme hakları garanti edilmelidir. DSF, hiçbir yönlendirme, hiyerarşikleştirme, sansür ya da sınırlama getirmeksizin, elindeki bütün imkan-

ları kullanarak, bu kararların, kararları veren örgüt veya örgüt gruplarının inisiyatifi olarak, geniş dağıtımını sağlıyor.

8. DSF çoğulculuk ve çeşitliliğe önem veren, devletçilik, merkeziyetçilik, ve partilikten uzak bir ortamdır; başka bir dünya inşa etmek amacıyla, yerel ve küresel düzeyde somut eylemler içinde bulunan örgütlerin ve hareketlerin merkeziyetçi olmayan bir biçimde birbiriyle ilişkiye geçmesini sağlar.

9. DSF, katılımcılar bu tüzüğün maddelerini kabul ettikleri sürece, DSF, çoğulculuğa, katılımcıların girişim biçimleri ve eylemliliklerinde çeşitliliğe, cinsiyet, etnik kimlik, kültür, kuşak ve fiziksel kapasite çeşitliliğine açık bir forum olacak. Siyasi parti temsilcileri veya askeri örgütler foruma katılamaz. Bu tüzüğü kabul eden devlet liderleri veya parlamento üyeleri kişisel kapasitelerinde katılmak üzere foruma davet edilebilir.

10. DSF ekonomi, tarih ve gelişmeye dair totaliter ve indirgeyici yaklaşımlara ve devlet tarafından toplumsal kontrol adına şiddet kullanılmasına karşıdır. DSF insan hakları, doğrudan demokrasi, barış ilişkileri; insanlar, etnik kimlikler, halklar ve cinsiyetler arası eşitlik ve dayanışmaya saygıyı ön planda tutar; her çeşit üstünlük veya hakimiyet ilişkisini ya da bir insanın başka bir insanı tahakkümü altına almasını kınar.

11. Bir tartışma platformu olarak DSF, sermayenin hakimiyet araçları ve mekanizmaları, bu hakimiyete direniş yolları ve kapitalist küreselleşme sürecinin ırkçı, cinsiyetçi ve çevre düşmanı boyutlarıyla küresel düzeyde yarattığı sosyal eşitsizlik sorunlarına getirilebilecek alternatif önerileri üzerine derin düşünceyi teşvik eden bir fikirler hareketidir.

12. Tecrübe alışverişinin alt yapısı olarak DSF, katılımcı örgüt ve hareketler arasında karşılıklı

DSF, toplantılardaki katılımcıların itiraz edebileceği türden bir güç odağı temsil etmez.

saygı ve birbirini tanıma ilişkilerini teşvik eder. DSF toplumun ekonomik ve siyasi faaliyetinin, şimdi ve sonraki sonraki kuşaklar için, insanların ihtiyaçları ve doğaya saygı üstüne odaklanmasına büyük önem verir.

13. Bir karşılıklı ilişki kurma ortamı olarak DSF, dünyanın geçirmekte olduğu insanlık dışı sürece ve devlet şiddetine karşı şiddet içermeyen toplumsal direnişi artırma kapasitesi olan örgütler ve hareketler arasında yeni ulusal ve uluslararası bağlar kurmayı ve böylece bu örgütler ve hareketler tarafından gerçekleştirilen insanca çabalara destek vermeyi amaçlıyor.

14. DSF, katılımcı örgüt ve hareketlerin eylemlerini yerelden ulusal düzeye taşımalarını, küresel bağlamda aktif katılımı amaçlamalarını ve dayanışma içinde yeni bir dünya yaratmak adına denemekte oldukları değişim getirici pratiklerini küresel gündeme oturtmalarını teşvik eden bir süreçtir.

Sao Paulo'da, 9 Nisan 2001'de DSF Organizas-

yon Komitesi'nde yer alan örgütler tarafından onaylanmış ve kabul edilmiştir. 10 Haziran 2001'de DSF Uluslararası Konseyi tarafından bazı değişikliklerle onaylanmıştır.

Sonuç

Dünyada yeni liberal sistemle ya da açıkçası kapitalizmin yeni yüzü ile anlaşamayan, savaşa ve ırkçılığa karşı olan insanlar başka bir dünya mümkün diyerek dünyayı değiştirme çabasındalar.

Belki de başka bir dünya mümkün sloganı, başka bir Ankara mümkün, başka bir üniversite mümkün, başka bir meslek odası mümkün sloganları ile derinleştirilecek. Kadınlar vardır, kadınlar her yerde gibi sloganlar unutulmıyacak. Her yerin Bergama olması için çalışılacak.

Umudun işçileri umudu yeşertmek için bir tuğla da benden diyorlar. Tuğlası olanı da davet ediyorlar.

